

Obrazac Metodičkih preporuka za ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda predmetnih kurikuluma i međupredmetnih tema za osnovnu i srednju školu

OSNOVNI PODATCI

Ime i prezime	Slavica Dvoraček
Zvanje	Prof. teorijskih glazbenih predmeta
Naziv škole u kojoj ste trenutačno zaposleni	III. osnovna škola Bjelovar
Adresa elektroničke pošte	slavica.dvoracek@skole.hr
Naslov Metodičkih preporuka	Gudaća glazbala
Predmet (ili međupredmetna tema)	Glazbena kultura
Za međupredmetnu temu navesti u okviru kojeg nastavnoga predmeta, sata razrednika ili izvannastavne aktivnosti se izvodi.	
Razred	5. razred

OBVEZNI ELEMENTI

Odgojno-obrazovni ishod (oznaka i tekst iz kurikuluma predmeta ili međupredmetnih tema objavljenih u NN)	OŠ GK A.5.3. Učenik razlikuje gudačka i trzalačka glazbala, skupinu glazbala, instrumentalne sastave i orkestre te opaža izvedbenu ulogu glazbala. Ishod teme: Učenik razlikuje zvuk i izgled gudačih glazbala. Ishod aktivnosti: Temeljem slušanja glazbenih primjera učenik prepoznaje i imenuje gudaća glazbala te opaža njihovu izvedbenu ulogu.
Tijek nastavnog sata	Učitelj/ica kroz PowerPoint prezentaciju vodi učenike pri upoznavanju gudačih glazbala. Prezentacija sadrži poveznice na video snimke glazbenih primjera, fotografije te zadatke za učenike.
Opis svih aktivnosti (što rade učenici, a što učitelj/nastavnik)	Učitelj putem poveznice pokreće snimku skladbe W. A. Mozarta Divertimento. Učenici tijekom slušanja trebaju odrediti tempo, dinamiku i sastav izvođača. Na početku primjera učitelj pitanjima skreće pozornost učenika na sastav izvođača, da navedu pojedina gudaća glazbala koja čine orkestar, brojnost pojedinih glazbala i razlog za to (violine su manje i tiše pa ih treba biti više, a kontrabas ima veće tijelo pa

je zato glasniji), dolazak dirigenta i njegovi postupci prije početka skladbe. Slušati samo I. stavak nakon čega se učenici javljaju da opišu tempo i dinamiku skladbe te izvedbenu ulogu glazbala (orquestralna).

Zatim učitelj pokaže sliku gudačih glazbala. Traži od učenika da ih još jednom imenuju, odrede kako su dobila ime, usporede njihov izgled, pronađu zajedničke karakteristike i posebnosti. Učenici se javljaju da kažu svoja opažanja, a učitelj pazi da u rad budu uključeni svi učenici.

Učitelj pokreće sljedeći slajd te učenici u bilježnice pišu naslov Gudača glazbala.

Na 3. slajdu je fotografija klavirskog kvinteta. Učenici trebaju ponovo prepoznati pojedina gudača glazbala, ali i uočiti klavir koji ne pripada ovoj skupini. Pitanje: Da li je i ovo gudači orkestar? Nije, jer su u orkestru gudača glazbala zastupljena većim brojem svirača, a ovdje je samo po jedno glazbalo. To je komorni sastav. Određuju da je prema tome izvedbena uloga glazbala komorna.

Zatim slijede natuknice koje učenici prepisuju i pri tom dopunjavaju. Kada dovrše, javljaju se da kažu što su dopisali.

Slijedi slušanje II. stavka Playful pizzicato iz Jednostavne simfonije B. Brittena tijekom kojeg učenici također trebaju odrediti tempo, dinamiku, sastav izvođača, ali i obratiti pozornost na način sviranja gudačih glazbala. Nakon što uoče da su svirači trzali žice prstima, učitelj otvara 5. slajd s fotografijom i opisom takvog načina sviranja, a učenici u udžbenicima trebaju pronaći kako se zove takav način sviranja.

6. i 7. slajd upoznaju učenike s hrvatskim tradicijskim gudačim glazbalima.

Učenici najprije upoznaju gusle. Gledajući fotografiju opisuju glazbalo, a promatrajući nošnju svirača i krajolik otkrivaju gdje se glazbalo svira. Zatim gledaju video snimku nastupa guslara s fotografije. Učitelj pomaže pri razumijevanju teksta kojeg guslar izvodi uz

	<p>pratnju na guslama. Pitanje: Kakva je melodija? Više puta se ponavlja isti melodijski obrazac od nekoliko tonova, sličnija je govoru nego pjevanju. Učitelj kaže da guslar uz svirku na guslama pripovijeda, prenosi priče i legende ili novosti uz obavezno pozdravljanje okupljenih na početku. Kakva je izvedbena uloga gusli u ovom primjeru? Solistička. Zatim učenici prepisuju natuknice o guslama i dopunjavaju riječima koje nedostaju.</p> <p>Na isti način upoznaju lijeriku. Uočavaju sličnost s guslama glede držanja instrumenta, ali oko svirača su rasplesani parovi što znači da se očekuje življaa glazba. Gledajući snimku nastupa Folklornog ansambla Lindo opisuju glazbalo, način sviranja (lijeričar nogom udara dobe), izvedbenu ulogu (solistička), plesne figure. Zatim s posljednjeg slajda prepisuju i dopunjavaju natuknice o lijerici.</p>
Sadržaji koji se koriste u aktivnostima	PowerPoint prezentacija s fotografijama i poveznicama na video snimke glazbenih djela, natuknice koje treba dopuniti, izlazni listići za kraj sata
Primjeri vrednovanja za učenje, vrednovanja kao učenje ili naučenog uz upute	<p>Vrednovanje za učenje: na kraju sata učitelj učenicima dijeli listiće na koje trebaju napisati jedan podatak koji su čuli tijekom sata, a znali su od prije, jedan koji su naučili i jedan o kojem bi željeli znati više. Ukoliko postoje tehnički uvjeti, takav se zadatak može zadati korištenjem aplikacije Padlet ili Linoit.</p> <p>Vrednovanje kao učenje: U kutove učionice učitelj postavlja tvrdnje: 1. Razumijem sve o čemu smo danas učili i mogu o tome poučiti druge. 2. Mislim da sam usvojio/usvojila dovoljno sadržaja, ali mogao/mogla bih i bolje. 3. Nastojao/nastojala sam usvojiti što više, ali mi nije polazilo za rukom. 4. Većinu sadržaja koje smo danas učili ne razumijem i ne mogu ponoviti. U aktivnostima sam sudjelovalo/sudjelovala uz pomoć drugih učenika i učiteljice.</p> <p>Vrednovanje naučenog: Rješavanje kviza Otključaonica izrađenog u Google obrascima</p>

<p>Razrađeni problemski zadaci, zadaci za poticanje kritičkog razmišljanja, kreativnosti i/ili istraživački zadaci; ovisno o predmetu i nastavnoj temi</p>	<p>1. Zadatak za učenike (može se odraditi na nastavi ili za domaću zadaću): opisati izgled, način sviranja i izvedbenu ulogu gudačih glazbala u predloženim primjerima, usporediti ih te opažanja prikazati u tablici:</p> <p><u>The Hu: Yuve Yuve Yu (Mongolija)</u> (ovaj primjer se može upotrijebiti i pri upoznavanju učenika s različitim načinima pjevanja – grлено pjevanje)</p> <p><u>Skald: Fluga (nordijske zemlje)</u></p> <p><u>Faran Ensemble: Orijentalna glazba</u></p> <p><u>anna RF feat Naadistan: Tum Hi Ho</u></p> <p><u>Butterfly Lovers: Koncert za ErHu (Kina)</u></p> <p>2. Izrada guslica od kukuruzovine (dječje tradicijsko glazbalo kojim se imitira sviranje violine) – učenici izrađuju uz nadzor odrasle osobe (učitelja ili roditelja ako izrađuju samostalno kod kuće)</p> <p><u>kukuruzgusle</u></p> <p>Uputa za izradu guslica:</p> <p>Potrebna je suha stabljika kukuruza, dva dijela dužine između dva „zgloba“ stabljike (vidi sliku). Okrenuti ih tako da zaobljeni dio bude s donje strane, a gore da bude udubina iz koje je rastao list. Sa svake strane te udubine sklapelom zarezati cijelom dužinom da dobijemo dvije niti koje se drže za stabljiku na krajevima. Od dijela stabljike koji nam ne treba, odrezati komadići koji se umetne s jedne strane pod te niti da bismo dobili izdignute „žice“. Na oba dijela niti treba namočiti vodom te primiti kao violinu i gudalo i svirati.</p>
DODATNI ELEMENTI¹	
Poveznice na više odgojno-obrazovnih ishoda različitih predmeta ili očekivanja međupredmetnih tema	<p>zdr B.2.1.A. Razlikuje vrste komunikacije. Primjereno verbalno i neverbalno komunicira. Surađuje, prihvata i uvažava druge.</p> <p>uku A.2.1. Upravljanje informacijama. Uz podršku učitelja ili samostalno traži nove informacije iz različitih izvora i uspješno ih</p>

¹ Sastavni elementi prijave koji omogućuju dodanu vrijednost provedbi javnog poziva. Nisu obavezni, ali nose dodatne bodove u skladu s kriterijima procjene Metodičkih preporuka.

primjenjuje pri rješavanju problema.

uku A.2.4. Kritičko mišljenje. Učenik razlikuje činjenice od mišljenja i sposoban je usporediti različite ideje.

uku B.2.4. Samovrednovanje/samoprocjena. Na poticaj učitelja, ali i samostalno, učenik samovrednuje proces učenja i svoje rezultate te procjenjuje ostvareni napredak.

uku D.2.2. Suradnja s drugima. Učenik ostvaruje dobru komunikaciju s drugima, uspješno surađuje u različitim situacijama i spremjan je zatražiti i ponuditi pomoć.

ikt A.2.3. Učenik se odgovorno i sigurno koristi programima i uređajima.

osr A.2.1. Razvija sliku o sebi. Opisuje svoje pozitivne i negativne osobine, uspjehe i neuspjehe.

osr A.2.3. Razvija osobne potencijale. Povezuje uloženi trud i uspjeh.

osr B.2.2. Razvija komunikacijske kompetencije. Aktivno sluša, daje i prima informacije, pokazuje vještine dogovaranja, pregovaranja i postizanja kompromisa.

osr C.2.4. Razvija kulturni i nacionalni identitet zajedništvom i pripadnošću skupini. Prepoznaje tradicionalne običaje koji povezuju članove skupine i zajednice.

OŠ HJ A.5.1. Učenik govori i razgovara u skladu s interesima, potrebama i iskustvom.

OŠ HJ A.5.6. Učenik uočava jezičnu raznolikost hrvatskoga jezika u užem i širem okružju.

OŠ LK C.5.2. Učenik raspravlja o društvenome kontekstu umjetničkoga djela.

GEO OŠ A.5.2. Učenik opisuje osnovna obilježja Zemlje koristeći se globusom.

GEO OŠ A.5.4. Učenik opisuje oblik, granice i državne simbole Republike Hrvatske, objašnjava aspekte položaja te izdvaja prirodno-geografske regije i upravno-teritorijalne jedinice koristeći se geografskim kartama.

	<p>OŠ INF C.5.4. Učenik upotrebljava multimedijijske programe za ostvarivanje složenijih ideja u komunikacijskome ili suradničkome okruženju.</p> <p>TK OŠ B. 5. 1. Učenik ispituje i opisuje svojstva drva i drugih materijala.</p> <p>TK OŠ B. 5. 2. Učenik izrađuje tehničku tvorevinu prema tehničkoj dokumentaciji koristeći se alatom i priborom.</p>
Aktivnost u kojima je vidljiva interdisciplinarnost	<p>Glazbena kultura – Geografija:</p> <p>a) (uz primjere za gusle i lijericu) geografska obilježja Like i južne Dalmacije</p> <p>b) (uz primjere različitih zemalja svijeta) smještaj pojedinih zemalja na karti Sviljeti i njihove posebnosti</p> <p>Glazbena kultura – Hrvatski jezik: narječja Like i južne Dalmacije, prijevod pjesama na standardni jezik</p> <p>Glazbena kultura – Tehnička kultura: praktični rad – izrada guslica od kukuruzovine</p>
Aktivnosti koji obuhvaćaju prilagodbe za učenike s teškoćama	<p><u>Kahoot kviz - Gudaća glazbala</u></p> <p>Jednostavan kviz koji mogu ravnopravno rješavati i učenici s teškoćama. Može se odigrati na kraju sata ili na početku sljedećeg kao vrednovanje za učenje.</p>
Aktivnosti za motiviranje i rad s darovitim učenicima	<p><u>hurdy-gurdy</u></p> <p>Učenici trebaju samostalno ili u skupini istražiti srednjovjekovno glazbalo hurdy-gurdy: vrijeme nastanka, izgled, način dobivanja tona, koju karakteristiku ima zajedničku s gudaćim glazbalima. Svoje istraživanje trebaju prikazati prezentacijom.</p>
Upute za kriterijsko vrednovanje kompleksnih i problemskih zadataka i/ili radova esejskoga tipa	<p>1. Tablica s traženim zapažanjima o različitim gudaćim glazbalima – kriteriji vrednovanja:</p> <p>Elementi vrednovanja: uočavanje zadanih elemenata, točnost informacija, kvaliteta tabličnog prikaza</p> <p>ocjena 2 – učenik opisuje neke od zadanih elemenata, podatci u tablici su djelomično</p>

točni, tablica je nepregledna

ocjena 3 – učenik opisuje većinu zadanih elemenata, podatci u tablici su većinom točni, tablica je uglavnom dobro posložena

ocjena 4 – učenik opisuje i grupira glazbala iz primjera, prema tome prilagođava izgled tablice

ocjena 5 – učenik opisuje, grupira i uspoređuje glazbala iz primjera, izgled tablice prilagođava uočenom

2. izrada guslica od kukuruzovine – kriteriji vrednovanja:

Elementi vrednovanja: uspješnost izrade, uloženi trud

ocjena 2 – učenik ulaže мало труда у израду, prepusta другим да раде уместо њега, не прати пажљиво upute izrade te je rad slabe kvalitete

ocjena 3 – učenik većinom prati upute izrade, radi uz pomoć drugih učenika i učitelja, rad je dosta dobro napravljen

ocjena 4 – učenik prati upute izrade, većinom sam izrađuje guslice, uspijeva na njima dobiti ton

ocjena 5 – učenik posve samostalno prema uputama izrađuje guslice, proizvodi ton na svom glazbalu, u radu pomaže drugim učenicima

3. Prezentacija o hurdy-gurdy-u – kriteriji vrednovanja:

Elementi vrednovanja: točnost informacija, kvaliteta izrađene prezentacije, jasnoća prezentiranja

ocjena 2 – učenik prezentacijom djelomično prikazuje temu, navodi neke značajke glazbala, podatke s prezentacije čita, ali ne posve jasno i izražajno

ocjena 3 – učenik prezentacijom većinom prikazuje temu, navodi značajke glazbala, ilustrira većinom dobrim glazbenim primjerima, podatke s prezentacije čita jasno

	<p>ocjena 4 – učenik prezentacijom dobro prikazuje temu, navodi značajke glazbala, ilustrira dobro odabranim glazbenim primjerima, podatke čita jasno i izražajno</p> <p>ocjena 5 – učenik detaljno prikazuje temu, navodi značajke glazbala i uspoređuje ih s različitim gudaćim glazbalima, ilustrira dobro odabranim glazbenim primjerima, uz prezentaciju objašnjava, uključuje ostale učenike u raspravu i razmjenu ideja</p>
Projektni zadaci (s jasnim scenarijima, opisima aktivnosti, rezultatima projekta, vremenskim okvirima)	
Poveznice na multimedejske i interaktivne sadržaje	<p>..\OneDrive - CARNet\Gudaća glazbala.pptx</p> <p>..\Google disk\Otključonica.gform</p>
Prijedlozi vanjskih izvora i literature	<p>Digitalni izvori:</p> <p>Školski HRT – Glazba</p> <p>Wikimedia commons</p> <p>YouTube</p> <p>Literatura:</p> <p>Faber, Adele –Mazlish, Elaine: Kako govoriti da bi tinejdžeri slušali i slušati što tinejdžeri govore, Naklada Ljevak d.o.o., Zagreb, 2006.</p> <p>Šulentić Begić, dr. sc. Jasna, Učiteljski fakultet u Osijeku i Begić, Amir, prof., I. gimnazija u Osijeku: Mogućnosti interdisciplinarnog povezivanja nastave glazbe s neglazbenim predmetima, https://bib.irb.hr/</p>